

N:o 57.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 7 juli 1887.
— — — — — Andra Kammaren den 7 — — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplösning af det nu bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag m. m.

(Statsutskottets utlåtande n:o 37.)

Till Konungen.

Med anledning af en den 6 april innevarande år af Eders Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåten proposition angående upplösning af nu bestående rättsförhållande emellan kronan och Sala bergslag m. m. har Riksdagen, då efter den omfattande utredning, detta ärende underkastats, det synes vara af vigt, att denna angelägenhet må varda slutligen ordnad, samt annat sätt för detta måls vinnande än det af Eders Kongl. Maj:t föreslagna icke synes förefinnas, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts omförmälda framställning, medgifvit, att uppgörelse må träffas med Sala bergslag i enlighet med följande af Eders Kongl. Maj:t föreslagna grunder, nemligen:

»1:o att, med upphäfvande af kongl. transporterne den 20 januari 1682 och den 9 september 1741, Sala storgrufva med dess utmål, grufvans vattensystem med deri befintliga dammar och dambord, kanaler och ledningar samt de vid grufvan anbragta vattenmotorer, konster och spel med dertill hörande inventarier äfvensom annan i bergslagets besittning varande kronans egendom, som ej här nedan undan-

tages, med full eganderätt å Sala bergslag öfverlätas utan skyldighet för bergslaget att för silfververket utgöra bergverkstionde;

2:o att den till bergslaget förlänade stads- eller bergsmansjorden, fri från ränta och rotering, under full eganderätt öfverlåtes å bergslagsintressenterna, hvar för den del, som han eger, utan skyldighet att vidare till silfververket utgöra tjänstbarheter för denna jord, hvars i donationsbrefven afsedda ovilkorliga samband med silfververket kommer att upphöra; egande bergslaget framdeles besluta om tiden och sättet för upphörandet af nämnda samband;

3:o att bergslaget till kronan afstår tillgodonjutandet af alla af grufve- eller bergsfrälsejorden utgående tjänstbarheter och afgifter till silfververket;

4:o att den med silfververket nu förenade ränteersättningsfonden öfverlåtes åt bergslaget till fri disposition;

5:o att de till bergslaget för konststatens underhåll donerade räntorna och öfriga af denna donation föranledda, till bergslaget utgående bidrag af statsmedel äfvensom anslaget till aflönande af tjänstemännen vid verket till statsverket indragas, då aftalet träder i kraft; dock att grufveingenjören Albert Mortimer Gullbrandsson skall ega att, utöfver den pension från civilstatens pensionsinrättning, hvilken vid afgang från tjänsten kan honom tillkomma, årligen under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära fyllnadspension med nio hundra kronor, motsvarande det lönebidrag, som hittills af statsmedel till honom utgått;

6:o att den 14 mars, efter det aftalet trädte i kraft, den till bergshauptmansboställe anslagna Väsby gård skall jemte dess åbyggnader i laggildt skick af bergslaget till kronans disposition återlemnas;

7:o att bergslaget skall fem år efter den dag, då aftalet ingås, vara skyldigt frånträda dispositionen af hyttans vattensystem med de vid Sala hytta och derofvanför gjorda uppdämningar utan annan ersättning, än som i punkten 10:o här nedan omförmåles beträffande Kyllinge såg och mjölqvarn;

8:o att bergslaget skall vid arrendets upphörande till kronans disposition återlemna Nora skogsallmänning utan annan ersättning till bergslaget än dels för de af bergslaget bestridda kostnader för skogens afvittring och indelning, dels för värdet af åbyggnaderna å då befintliga skogsvaktareboställen; dock att bergslaget må tillgodogöra sig virket å det årshygge, som hösten 1887 enligt faststæld hushållningsplan utsattes till afverkning, samt under fem derpå följande år från den norra delen af allmänningen fortfarande, efter utsyning, erhålla sådant gröfre virke, som för grufvan och silfververket erfordras;

9:o att Kyllinge mjölqvarn och fattigkassa må, enligt gällande föreskrifter, fortfarande förvaltas till understöd för nu lefvande fattige och förlamade arbetare med flere enligt berörda föreskrifter dertill berättigade; förbehållande sig Kongl. Maj:t att, uppå skeende anmälan af bergsöfverstyrelsen, meddela ändrade bestämmelser härutinnan samt att, derest silfververket framdeles skulle komma att nedläggas, då förordna om dispositionen ej mindre af qvarnen än äfven af fattigkassans dåvarande behållning;

10:o att bergslaget må, vid en blifvande afledning af hyttvattnet och borttagandet af de vid hyttan och derofvanför gjorda uppdämningar, af vederbörande jordegare njuta ersättning, i den mån sådant öfverensstämmer med föreskrifterna i lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879, för byggnaderna vid Kyllinge såg äfvensom för mistad eller minskad inkomst af Kyllinge mjölqvarn; dock att den i nyssberörde lag stadgade förhöjning af värdet med hälften derutöfver för ifrågavarande verk ej må utgå; samt

11:o att aftalet skall träda i kraft den 1 januari 1888.»

Vidare har Riksdagen medgifvit:

1:o att, sedan Sala hyttas vattensystem blifvit till kronan afträdt, detsamma må, såvidt kronans rätt angår, utrifvas, under vilkor, att de jordegare, som genom utrifningen vinna fördel, skola till statsverket erlägga ett belopp af 19,800 kronor, motsvarande i afrundadt tal det med trettio procent nedsatta kapitalvärdet af de räntebelopp, som genom förmedling i följd af vattenuppdämning eftergifvits, hvilket belopp skall till betalning fördelas på den nyvunna eller förbättrade jorden i mån af dess genom vattenafledningen vunna fördel, med iakttagande likväl deraf, att frälsehemmanet n:o 6 Enåker icke påföres någon andel af ifrågavarande aflösningsbelopp; börande omförmälda belopp i statsverkets räkenskaper upptagas under titel »extra uppbörd»;

2:o att, utan rubbning i gällande bestämmelser om lindringar och understöd i roteringar inom Sala, Norrby, Kumla, Kila, Möklinta, Terna, Löfsta, Enåker, Nora, Våla, Harbo och Huddunge socknar, grufvedrängshjelpen af hemman inom dessa socknar till statsverket indrages och, efter det hjälpen enligt grunderna i nädiga förordningen den 23 juli 1869 angående förändring af grundräntor och kronotionde blifvit i penningar omsatt, från och med år 1888 med trettio procent nedsättes; samt

3:o att den så kallade grufve- eller bergsfrälsejorden må, fri från ränta och rotering äfvensom från tjänstbarheter och afgifter till Sala silfververk, under full eganderätt öfverlätas till innehafvarne, hvar för den del, som han eger.

Beträffande Eders Kongl. Maj:ts i sammanhang med förenämnda ärende gjorda framställning i fråga om fyllnadspension för grufveingeniören Albert Mortimer Gullbrandsson, meddelar Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad här ofvan anförts, särskildt beslut i skrifvelse af denna dag angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Stockholm den 7 juli 1887.

Med undersåtlig vördnad:
